

सन २०२६-२७ या वर्षाकरीता कायमविना अनुदान तत्त्वावर नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थां सुरु करणे व विद्यमान संस्थेमध्ये नवीन व्यवसाय/जादा तुकडी/व्यवसाय बदल करण्याकरिता शासनाचे इरादापत्र (LOI) देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : आयटीआय- २०२५/प्र.क्र. ८३/व्यशि-३
दुसरा मजला, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : ५ फेब्रुवारी, २०२६

- वाचा:-**
- १) कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक:- आयटीसी २२१७/प्र.क्र.२३२/व्यशि-३, दिनांक ०७ फेब्रुवारी, २०१८
 - २) शासन शुद्धीपत्रक, क्र. आयटीसी-२२१७/प्र.क्र.२३२/व्यशि-३ दि. २३ मे, २०१९
 - ३) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. ७/खा.ओ.प्र.संस्था/इरादापत्र प्रस्ताव/२०२५/१९२ दि. ११.४.२०२५
 - ४) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. ७/खा.ओ.प्र.संस्था/इरादापत्र प्रस्ताव/२०२५/२३६ दि. २.५.२०२५
 - ५) कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, शासन निर्णय क्र. आयटीआय-२०२५/प्र.क्र.८३/व्यशि-३ दि. १६.१०.२०२५

प्रस्तावना :

कायम विनाअनुदान तत्त्वावर नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करणे आणि विद्यमान खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये नवीन व्यवसाय, जादा तुकडी, व्यवसाय बदल करण्याकरिता ऑनलाईन पध्दतीने शासनाचे इरादापत्र (LOI) प्राप्त करण्यासाठीच्या प्रमाणित कार्यपद्धतीस संदर्भ क्र. १ येथील दि. ७.२.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदरहू कार्यपद्धतीत दि. २३ मे, २०१९ च्या शुद्धीपत्रान्वये सुधारणा करण्यात आलेली आहे. उक्त कार्यपद्धतीनुसार खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना इरादापत्राकरीता प्रत्यक्ष पडताळणी वगळून संस्थांनी ऑनलाईन पध्दतीने सादर केलेल्या कागदपत्रांची छाननी करण्यात येऊन कागदपत्रांच्या व हमीपत्राच्या आधारे संगणक प्रणालीद्वारे राज्य शासनाचे इरादापत्र देण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे.

वाचा येथील क्र. ३ व ४ येथील पत्रान्वये संचालनालयाने शिफारस केलेल्या कायम विना अनुदान तत्त्वावर नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करणे तसेच विद्यमान संस्थेमध्ये तुकडीवाढ/नवीन व्यवसाय सुरु करण्याकरीता संस्थांना मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

सन २०२६-२०२७ या वर्षापासून कायमविना अनुदान तत्त्वावर नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करणे व विद्यमान खाजगी औ.प्र.संस्थांमध्ये नवीन व्यवसाय/जादा तुकडी/व्यवसाय बदल करण्याकरिता संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांनी शिफारस केलेल्या संस्थांना खालील संस्थांना इरादापत्र (LOI) देण्यात येत आहे :-

(अ) कायम विना अनुदान तत्त्वावर नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करण्याकरीता मान्यता देण्यात आलेली संस्था पुढीलप्रमाणे आहे :-

खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे नाव	मान्यता देण्यात आलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नाव	मान्यता देण्यात आलेल्या तुकड्यांची संख्या
बराई खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, पाचोरा जि. जळगाव	इलेक्ट्रीशिअन	१+१
	वायरमन	१+१
	फीटर	१+१
	वेल्डर	१+१
	सोलर टेक्निशियन (इलेक्ट्रीकल)	१+१

(ब) कायम विना अनुदान तत्त्वावर विद्यमान खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये तुकडीवाढीकरीता मान्यता देण्यात आलेली संस्था पुढीलप्रमाणे आहे :-

खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे नाव	मान्यता देण्यात आलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नाव	मान्यता देण्यात आलेल्या तुकड्यांची संख्या
पिंपळोद एज्युकेशन सोसायटी, पिंपळोद खाजगी औ.प्र. संस्था, ता. दर्यापूर जि. अमरावती	कोपा	१+१
	सोलर टेक्निशियन (इलेक्ट्रीकल)	१+१

उपरोक्त नमूद संस्थांना पुढील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून सदरचे इरादापत्र देण्यात येत आहे.

- (१) व्यवसाय अभ्यासक्रम कायमस्वरूपी विना अनुदान तत्त्वावर चालविण्यात येतील.
- (२) कायम विना अनुदान तत्त्वावर नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करणे आणि विद्यमान खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांत नवीन व्यवसाय/जादा तुकड्या सुरु करणे, व्यवसाय बदल करण्याकरीता इरादापत्र प्राप्त करण्यासाठी प्रमाणित कार्यपद्धतीस मान्यता देण्यात आलेल्या शासन निर्णय दिनांक ०७.०२.२०१८ व शासन शुद्धीपत्रक दिनांक २३.०५.२०१९ मधील व्यवसाय निवड, जागेचा मालकी हक्क, आर्थिक परिस्थिती, अर्ज प्रक्रिया व नोंदणी शुल्क, हमी पत्र, संस्थेचा ठराव, इरादापत्र, अधिस्विकृती व

संलग्नता, अनामत रक्कम जमा करणे, प्रत्यक्ष प्रवेश परवानगी, प्रवेश पद्धती व प्रशिक्षण शुल्क, अवैध प्रवेश, इरादा पत्राच्या कालावधीची वैधता, जमा खर्च इत्यादी सर्व बाबींचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

- (३) ज्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांसाठी राज्य शासनाचे इरादापत्र (LOI) निर्गमित करण्यात येत आहे त्या सर्व व्यवसाय अभ्यासक्रमांसाठी डी.जी.टी., नवी दिल्ली यांचे मानकानुसार आवश्यक यंत्रसामुग्री, जागा, विजपुरवठा, अर्हताधारी कर्मचारी वर्ग व इतर बाबींची पुरता १०० टक्के पुरता संस्थेने करणे बंधनकारक राहील.
- (४) इरादापत्र (LOI) करीता शिफारस करण्यात आलेल्या संस्थांना मंजूर व्यवसायांसाठी डी.जी.टी., नवी दिल्ली यांचे संलग्नता निकषानुसार (Affiliation Norms) आवश्यक त्या सर्व बाबींची १०० टक्के पुरता करून डी.जी.टी., नवी दिल्ली यांची संलग्नता प्राप्त करून घ्यावी लागेल तसेच डी.जी.टी., नवी दिल्ली यांची संलग्नता प्राप्त झाल्यानंतर व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाकडून प्रवेशास परवानगी प्राप्त करून घ्यावी लागेल. सदर परवानगी प्राप्त झाल्याशिवाय प्रत्यक्ष विद्यार्थी प्रवेश करता येणार नाही अन्यथा संस्था संबंधित संस्था “ महाराष्ट्र राज्यात कृषि, पशु व मत्स्य विज्ञान, आरोग्य, उच्च, तंत्र व व्यवसाय शिक्षण यामधील अनाधिकृत संस्था स्थापन करणे आणि अनाधिकृत अभ्यासक्रम पाठ्यक्रम सुरु करणे (प्रतिबंध) अधिनियम, २०१३ ” प्रमाणे कायदेशिर कारवाईस पात्र राहील.
- (५) सदर संस्थांना प्रवेश परवानगी पत्र निर्गमित करताना त्या संस्थेने नियमानुसार सर्व बाबींची पुरता केली आहे किंवा नाही याची तपासणी करण्याची जबाबदारी संचालनालयाची राहील.
- (६) कौशल्य विकास व उदयोजकता विभाग शासन निर्णय दि.०७/०२/२०१८ नुसार नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेसाठी प्रथम चार तुकड्यांपर्यंत रु. १,००,०००/- व त्यापुढील प्रत्येक तुकडीस रु. २५०००/- तसेच विद्यमान संस्थेसाठी रु. २५०००/- प्रति तुकडी इतकी अनामत रक्कम संचालनालयास भरल्याशिवाय प्रवेशास परवानगी दिली जाणार नाही.
- (७) डी.जी.टी., नवी दिल्ली, यांची संलग्नता व व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालयाकडून प्रत्यक्ष प्रवेशास परवानगी प्राप्त नसताना विद्यार्थ्यांना प्रवेश देऊ नयेत, असे अनाधिकृत प्रवेश दिल्यास सदर प्रवेशित विद्यार्थ्यांना कोणत्याही समुचित प्राधिकरणाच्या परिक्षेस बसण्याची परवानगी देण्यात येणार नाही व त्यामुळे उध्दवणाऱ्या सदर विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक नुकसानाची जबाबदारी संस्थेची राहील.
- (८) विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्याबाबत जे शासकीय प्रचलित नियम आहेत त्यानुसार प्रवेश देणे बंधनकारक आहे, त्यानुसार प्रवेश देण्यात येतील.
- (९) महाराष्ट्र शासन व डी.जी.टी. नवी दिल्ली यांनी मान्यता दिलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमाकरिता मंजूर प्रवेशक्षमतेपेक्षा अधिकचे प्रवेश दिले जाणार नाहीत.
- (१०) ज्या आर्थिक वर्षात इरादापत्र प्राप्त होईल, ते आर्थिक वर्ष जोडून ३ वर्षांच्या आत डी.जी.टी., नवी दिल्ली यांच्याकडून संलग्नता मिळविणे बंधनकारक राहील. शासनाकडून इरादापत्र (LOI) निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून पुढील तीन वर्षांच्या (३६ महिने) आत

प्रशिक्षण महासंचालनालय, नवी दिल्ली यांच्याकडून संलग्नता मिळविणे बंधनकारक राहील, तसेच न झाल्यास सदर इरादापत्र आपोआपच संपुष्टात येईल.

(११) नवीन खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करण्यासाठी तसेच विद्यमान खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये नवीन अभ्यासक्रम, जादा तुकडी सुरु करण्यासाठी इरादापत्र (LOI) मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांच्या व्यवसाय अभ्यासक्रमाकरिता शासनाच्या, डी.जी.टी. नवी दिल्ली व व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांच्या प्रचलित नियमात वेळोवेळी जे बदल होतील तसेच राज्य शासनाचे /संचालनालयाचे वेळोवेळी निर्गमित होणारे आदेशाचे काटेकोरपणे पालन न केल्यास किंवा प्रवेश, संलग्नता, परिक्षा इ. बाबत कोणत्याही स्वरूपाची अनियमितता केल्यास संस्थेस देण्यात आलेले इरादा पत्राची मान्यता तात्काळ रद्द करण्यात येईल.

(१२) प्रवेश करण्यात येत असलेल्या सर्व व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी डी.जी.टी., नवी दिल्ली यांच्या मानकांनुसार संस्थेत प्रशिक्षणासाठी विद्यमान खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत सोयी सुविधा उपलब्ध असाव्यात.

(१३) शासनाने निश्चित केलेले प्रशिक्षण शुल्क व अन्य शुल्क खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेस बंधनकारक राहील व या व्यतिरिक्त कोणतेही शुल्क संस्थेस प्रशिक्षणार्थ्यांना आकारता येणार नाही.

(१४) प्रत्यक्ष विद्यार्थी प्रवेशाची संख्या सतत ३ वर्ष मंजुर प्रवेश क्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी असल्यास अभ्यासक्रमाची मान्यता अपोआप रद्द होईल.

(१५) डिजीटी, नवी दिल्ली यांनी दिलेल्या सूचनेनुसार ज्या संस्थामध्ये तिसऱ्या पाळीमध्ये व्यवसाय अभ्यासक्रमांच्या तुकडी सुरु आहेत, अशा संस्थांना तिसऱ्या पाळीमधील तुकड्या डिएसटी (DST) मध्ये रुपांतरीत करण्यात याव्यात. तथापि राज्यशासनाचे ज्यांना ३ च्या पाळीमध्ये तुकडीवाढीचे इरादापत्र प्राप्त होतील अशा संस्थांनी ३च्या पाळीतील तुकडी फक्त डिएसटी पद्धतीने सुरु करता येतील.

(१६) या शासन निर्णयान्वये सन २०२६-२७ पासून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांना प्रक्रिया शुल्क रु.१०,०००/- व त्रिवार्षिक मान्यता शुल्क रु.५०,०००/- आकारण्यात यावे. सदरचे मान्यता शुल्क शैक्षणिक संस्थेच्या गुणवत्ता, नियंत्रण व दर्जावाढ करण्यासाठी वापरण्यात यावे, याबाबतचे नियंत्रण कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाचे जिल्हास्तरीय जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांच्याकडे राहील.

(१७) सदर खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची पडताळणी करण्यासाठी वाचा येथील क्र. ५ येथील शासन निर्णयान्वये रक्कम राज्यस्तरीय व तालुकास्तरीय समित्यांचा निर्णय उक्त संस्थांवर बंधनकारक असेल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२६०२०५१४५५४२७१०३ असा आहे. हा निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मु. उ. भरोसे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. अपर मुख्य सचिव, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
३. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
४. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई / नाशिक / पुणे/औरंगाबाद /अमरावती/नागपूर
५. संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी
६. संबंधित अशासकीय संस्था (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
७. निवड नस्ती. (व्याशि-३).